

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä Taina Marianna Kivikoski	
Työn nimi Räsymatto kestävässä ja ympäristömyötäisessä tuotesuunnittelussa	
Päiväys	2.5.2013
Sivumäärä/Liitteet	37 + 3
Ohjaaja Kaisa Klemola	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä tekstiilinmuotoilun opinnäytetyössä tarkastellaan perinteisen suomalaisen räsymaton suunnittelua ja tuotantoa kestävä kehityksen näkökulmasta. Työ on jäsennetty Checklandin ongelmanratkaisumallin mukaisesti alkaen tieto-osuudesta edeten oman mattoprototyypin valmistamiseen.</p> <p>Työn alussa esitellään suomalaisen räsymaton kulttuurihistoriaa professori Toini-Inkeri Kaukosen tutkimusten avulla. Ajankohtaisten elämäntapa- ja sisustuslehtien katsaus osoittaa, että räsymatot ovat edelleen suosittuja suomalaisissa kodeissa. Tarkastelen räsymaton tuotantoa kestävä kehityksen, ympäristömyötäisyyden ja nk. slow designin näkökulmista. Nämä viitekehykset ovat tosiaan täydentäviä: Tekstiilituotannon kestävä kehitys jakaantuu kulttuuriseen, sosiaaliseen, ekologiseen ja taloudelliseen osa-alueeseen. Ympäristömyötäinen tuotesuunnittelu merkitsee tuotteen koko elinkaaren ekologisuuden pohtimista. Se käsittää niin tuotteen suunnittelun, materiaalien valinnan, logistiikan kuin tuotteen käytön ja hävityksen. Slow designilla tarkoitetaan tuotteen valmistamista lähellä tuotteen käyttöympäristöä, läheltä saatavista materiaaleista ja tavalla, joka kunnioittaa paikallista kulttuuria ja sen käsityöperinteitä.</p> <p>Opinnäytetyössä suunnitellaan mattomalleja, jotka ovat kestävä kehityksen mukaisia ja visuaalisesti ajattomia. Sovellan tuotekehityksessä Johnssonin prosessikaaviota aloittaen tavoitteiden asettamisesta, edeten materiaalikokeiluihin sekä prototyypin ja nollasarjan valmistamiseen. Mallien suunnittelussa hyödynnetään WeavePoint- ja Adobe Illustrator-tietokoneohjelmia. Esitellään kuusi räsymaton perinteitä kunnioittavaa mattomallia ja kahdeksan tekijän oman raita- ja värisuunnittelun mukaista mallia. Jälkimmäisestä sarjasta valmistetaan prototyyppi.</p> <p>Johtopäätöksiä esitetään, että perinteiselle suomalaiselle räsymatolle on edelleen kysyntää, ja kestävä kehitys sopii luontevasti sen ympäristömyötäiseen tuotantoon (kulttuurinen kestävyys, materiaalien kierrätettävyys, lähituotanto). Lisäksi mallien helppo muunneltavuus ja toisaalta ajattomuus turvaavat pienyrityksen talouden. Räsymattoja tuottavan yrityksen on kuitenkin tärkeä käydä kriittisesti läpi koko tuotekehitysprosessi, jotta tuotanto olisi kustannustehokasta. Haasteena on mm. miten tuotannossa käytettävä kierrätetty materiaali käsitellään kuteeksi.</p>	
Avainsanat Räsymatto, kestävä kehitys, kudonta, tuotesuunnittelu	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author Taina Marianna Kivikoski			
Title of Thesis Sustainable and eco-friendly rag rug design			
Date 2.5.2013		Pages/Appendices 37 + 3	
Supervisor Kaisa Klemola			
Client Organisation /Partners -			
<p>Abstract</p> <p>This thesis examines traditional Finnish rag rug design and ecological production. The text is structured by Checkland's problem-solving model: First, I review Finnish cultural history of rag rug based on professor Toini-Inkeri Kaukonen's studies. Then I study current lifestyle and interior design magazines which show that the rugs are still popular in Finnish homes. Finally, I present the complementary concepts of sustainable development, eco-design (DFE) and slow-design. Sustainable development is divided into cultural, social, ecological and economical aspects. Eco-design means that the entire product life cycle is environmentally friendly covering the design, selection of material, logistics, use and disposal. A slow-designed product is manufactured so that local labor force, materials and cultural know-how are utilized as much as possible.</p> <p>The rug rag models that I design here are sustainable and visually timeless. I use Johnsson's process development model as I proceed from the goal setting to the actual design and material and weaving experiments. Overall, I design six traditional Finnish models and eight models that represent more my own design enthusiasm. I use WeavePoint and Adobe Illustrator software to sketch the patterns and colors.</p> <p>The conclusion is that the traditional rag rugs are still popular and the principle of sustainable development fits naturally in their production (cultural sustainability, recyclability of materials, local production). In addition, the effortless modifiability and visual timelessness of rag rugs secure small business economics. However, it is important to go through the entire product development process critically and systematically. A typical challenge is to resolve how to handle the recycled fabric into weft cost-effectively.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Rag rug, sustainable development, weaving, product design</p>			

